

LOREDANA

Sentimente

Cuprins

Cuvânt înainte / 7

Personajele / 11

Să îți fac cunoștință cu părinții mei / 13

Mi-a plăcut școala. Foarte mult / 34

Cum am câștigat, la 16 ani, cel mai important concurs de talente îmbătrânindu-mă / 57

Am fost cea mai tânără câștigătoare din istoria Festivalului de la Mamaia. Și încă mai sunt / 74

Bună seara, iubito,

sau cum am înfruntat cenzura comunistă / 101

Câteva amintiri despre concertele din anii '80 / 119

1989—de ce nu am vrut să plec din țara mea / 137

Personajele

LOREDANA — cântăreață, actriță, compozitoare, prezentatoare TV, jurat al emisiunii „Vocea României“.

VASILE GROZA, tatăl Loredanei — autor de cărți de proză scurtă și poezii pentru copii, dar și de romane inspirate de Bucureștiul interbelic.

LEONIDA GROZA, mama Loredanei — învățătoare; s-a pensionat în 2001, dar continuă să predea la o școală dintr-un sat din apropierea Bucureștiului.

CRISTI GROZA, fratele Loredanei, cu un an mai mare decât ea.

CĂTĂLIN CĂȚOIU („ȚEAVĂ“) — producător de film, membru în trupa VH2, alături de Gabriel Cotabiță. În anii '80, era operator de televiziune; a fost managerul Loredanei.

VALERIAN MAREȘ — producător Întâlnirile „JTI“, Festivalul „Enescu“. A fost directorul Ansamblului CC al UTC și primul angajator al Loredanei.

GABRIEL COTABIȚĂ — cântăreț, prieten al Loredanei.

DAN BITTMAN — cântăreț, solist al trupei Holograf, prieten al Loredanei.

OCTAVIAN URSULESCU—jurnalist, prezentator al celor mai importante concursuri muzicale din anii '80.

DANA MAITEC—fotograf, prietena Loredanei; au fost colege de bancă în liceu.

GEANINA SOLTAN—vecină, colegă cu Loredana în clasele I–VIII.

Să îți fac cunoștință cu părinții mei

*Loredana a venit pe lume în familia lui Vasile și a Leonidei
Groza, în 1970.*

VASILE GROZA, TATĂL: Mama mea a fost un fel de Elena din Troia, cu o construcție ca de statuie, o femeie care de la 24 de ani rămăsese cu trei băieți. Tata a murit când avea 22 de ani—și astfel a rămas mama cu doi prunci. După un an și ceva, s-a recăsătorit cu un băiat dintr-un sat vecin, un flăcău ca din revistă, cu ochii albaștri, frumos... A murit în război. Și atunci, ea a tras o linie și a spus: „Nu mă mai mărit“ și ne-a crescut pe toți. Rămăsese cu trei copii.

LEONIDA GROZA, MAMA: Cum am fost eu crescută? La țară, când te trezește mama dimineața, cum spune Creangă, „când te spurca pupăza“—ei bine, așa mă deștepta și mama. Cu noaptea în cap.

Mă trezea și pentru că aveam păsări multe... 60 de rațe. Trebuia să le toci iarbă, ca să aibă de mâncare. La ora 6 eram în picioare, asta în clasa I. Aveam cinci frați înaintea mea, iar eu, fiind născută ultima, rămâneam acasă. Din clasa a II-a, toată gospodăria de la țară era pe mâna mea. Din pivniță până la poartă. Ei plecau la câmp...

VASILE GROZA: Când mama avea 30 de ani, a venit un cioban să o pețească, noi n-am vrut să asistăm la discuțiile ei, conform obiceiului, dar ea a zis: „Stați aici.“ Îmi amintesc că el i-a spus: „Să vii la mine, la Glăvănești, am casă, nu sunt căsătorit, nu am copii, am 300 de oi.“ Era în '45 —aveam vreo 6–7 ani, ăla mic cu 3 ani mai puțin, ăla mare cu 2 în plus... Eram niște copii. Și mama a răspuns: „Da, sunt de acord, dar vii tu aici. Dacă vrei să-ți aduci oile, bine, dacă nu, nu. Eu am toate condițiile pentru copii aici. Ai nevoie de ciobani la oi?! Dacă nu vii tu aici, eu nu plec nicăieri, nu-mi părăsesc casa.“

Și așa s-a terminat bâlciul, țin minte discuția de o pot și picta.

LEONIDA GROZA: Tatăl meu nu voia să mă dea la școală. A venit învățătorul la noi acasă și i-a spus: „Măi, pe fata asta trebuie să o înscrii la școală, să facă șapte clase“, dintre care patru erau obligatorii. Iar tata, de gura învățătorului, m-a înscris.

Tatăl meu avea mult pământ, cam 30 de hectare, și a zis că are șase copii, îi dă câte 5 hectare fiecăruia. Asta era viața. Primii doi frați — care trăiesc și acum, unul face, anul viitor, 90 de ani, iar sora mea împlinește 87 —aveau șapte clase, ei fiind născuți în 1927, respectiv 1930. Făcuseră cele șapte clase, dar mai departe nu au continuat. Apoi a urmat fratele care a fugit de acasă și s-a înscris la liceul pedagogic, iar eu, tot așa: am fugit.

VASILE GROZA: Lori e ca mama. Când cânta ea la prășit, se opreau vecinii și spuneau: „Auzi, măi, cântă Mândița.“ Avea niște cântece de te topeau — precum *Rău e, Doamne, fără mamă, fără tată* —, niște cântece de jale. În sat la mine erau vreo douăsprezece văduve de război și cam toate

necăjite. Toți sufereau de boala războiului, stăteau în coada sapei și o ascultau. La clacă, la tors, mă lua mama, veneau și babe, și fete... Îi ziceau mereu: „Hai, Mândița, dă tonul la un cântec“ — și, după ce începea ea, începeau toate.

LEONIDA GROZA: În ziua în care trebuia să mă duc să mă înscriu la liceu, părinții mei aveau oameni la lucru, pe câmp. Au zis: „Tu rămâi acasă, ai grijă de tot, noi ne ducem la câmp.“ Și vin diriginta și profesorul de geografie și-mi spun: „Măi, dar tu nu te înscrii la liceu?“ I-am răspuns că „avem oameni la treabă, tatăl meu m-a lăsat să am grijă de casă“. A fost fermă: „Nu, vii chiar acum și te înscrii!“

Și, cam în jurul orei 13, am lăsat toată treaba deoparte. Am găsit într-un dulap o monedă de 3 lei, sub un ziar, unde era un raft acoperit: banii îmi trebuiau pentru timbrul fiscal. M-am dus la școală, care era la 1 kilometru distanță. Mi-au dat dosarul și am plecat la Podul Turcului, încă 5 kilometri pe jos, unde se afla liceul. Când au venit oamenii de la câmp, eu eram deja înapoi acasă. Gata, mă înscriesem.

VASILE GROZA: În 1947 a fost secetă, mureau oamenii de foame pe capete. Statul a decis să ia copiii de la familiile sărace și să-i trimită în orașe, unde era ceva mai bine. Mama n-a vrut să ne dea, dar a obligat-o statul, și ne-au dus cu „Trenurile Foamei“ la Deva. 200 de copii într-un vagon de marfă, încuiați, să nu sărim din tren, stăteam ca sardelele și colcăiau păduchii pe noi. Am făcut patru clase acolo, la Deva, la familia adoptivă, iar când m-am întors acasă am vrut să mă înscriu la profesională. M-am dus 35 de kilometri pe jos până la Bârlad și n-au vrut să mă primească, pentru că se terminase perioada în care se puteau depune dosarele. Am plâns în cancelarie, rugându-mă de

profesori să mă înscrie la examen. Trebuia să fi terminat șapte clase pentru înscrierea la profesională, eu aveam patru, și singura dovadă că făcusem școală era o diplomă de mențiune obținută la finalul clasei a IV-a. Directoarei școlii i s-a făcut milă și a fost de acord să dau examenul, gândindu-se că oricum nu o să-l trec. Am intrat al doisprezecelea; mă pregătisem la matematică împreună cu un băiat din sat, îl rugasem mult să mă ajute. Așa m-am făcut frezor.

LEONIDA GROZA: Dintre fetele din clasă am reușit numai eu. Au mai intrat un băiat, la același liceu cu mine, și încă doi, prin alte părți — unul în Bârlad, altul nu știu unde. Din cauza asta am rămas cam singuratică la liceu...

Făceam naveta pe jos 5 kilometri, până când dădea gerul cel mare. Plecam la ora 6.50, la ora 8 eram la școală. Obosită rău! Dar mergeam la vale, urcam puțin un deal, de la mine de acasă, după care mergeam numai la vale. Alergam cu viteză până la salcâmie care se aflau lângă Podul Turcului. Ne întorceam mai mulți spre casă, mai erau și în alte clase copii din zona mea.

Nu eram grozavă la școală, pentru că nu aveam când să învăț. Mama spunea: „Când vii de la școală, taie și tu o rață.“ Ajungeam pe la 15.30–16.00 și făceam mâncare. Seara, mă duceam să învăț la lumina lămpii cu gaz și adormeam cu fruntea pe masă.

Mie mi-ar fi plăcut la filologie, ar fi fost mult mai bine să nu fac matematică. Aveam un diriginte care spunea că liceul nu este obligatoriu și se enerva pe noi: „Matematica trebuie să o înveți, trebuie să o știi“, iar când spunea asta te băgai direct sub bancă. Și cam așa m-am făcut eu învățătoare.

VASILE GROZA: Pe Leonida am curtat-o doi ani, cu scrișori, cu mers la ea în sat, la dans sau la serbările la care

participa. Prima dată am văzut-o la o serbare din sat, eram cu vărul meu, și am invitat-o la dans. I-am zis că are o aluniță frumoasă și mi-a replicat că sunt obraznic, dar m-a lăsat să o conduc acasă. Apoi, eu îi scriam scrisori lungi, pagini întregi, iar ea îmi răspundea în câteva rânduri.

LEONIDA GROZA: Vasile avea un verișor la școala mea și venea pe la rude, tocmai din Deva, pentru că mama lui era din sat de la mine. Tot venea sâmbăta sau duminica, în zilele libere, și tot întreba: „Măi, fata asta, nu știi ce...“ Vărul lui era mai mic decât mine și îi zicea: „Băi, fii atent unde te bagi, nu ai șanse, fata asta e foarte serioasă.“ Și a tot insistat vreo doi ani, apoi m-am trezit măritată efectiv. Nu prea am judecat. Că dacă judeci prea mult, rămâi nemăritată. La 25 de ani aveam și copiii. Cam asta a fost. Ne-am cunoscut, apoi în '67 am făcut nunta și în '69 am avut primul copil.

VASILE GROZA: Ne-am căsătorit pe 23 aprilie 1967 și am făcut nunta pe 7 mai.

LEONIDA GROZA: Vă spun, în primii ani am predat la Oituz, erau copii foarte buni, cu toate că erau cean-găi—știți, nici unhuri, nici secui—și aveau altă limbă maternă. Copiii ăia erau foarte buni la matematică, era o fată în clasă, Mariana Ungureanu, cu părul ca al Loredanei. Nu o s-o uit niciodată. Îi murise mama, avea mamă vitregă. Peste ani, a rămas acolo, la țară, a făcut serviciul în Onești, vânzătoare, ceva...

După ce l-am făcut pe Cristi, am văzut-o pe Mariana și am zis că aș vrea să am o fată ca ea. Să fie blondă, cu ochii albaștri și inimoasă ca ea. Mariana era inimoasă foc. Atunci când am avut inspecție de definitivat, a ajuns din banca a patra în prima, tot cu gândul la întrebări, să răspundă, să

iasă bine lecția, iar inspectorii au spus: „Ați văzut cât de isteță e fata aia?”

Și eu îmi ziceam: dacă e să am o fată, ca Mariana să fie.

VASILE GROZA: Leonida are un stil al ei foarte concret, eu sunt palavragiu... Ea nu bate câmpii, vorbește la obiect, nu stă la palavre. Băi, frate, nu zici că a ieșit fata așa, exact ca eleva ei?! Leonida și-a pictat copilul în ea.

De fapt, Loredana e ca mama mea; și grimasele feței, când face o mutră, ceva, o văd pe mama.

LEONIDA GROZA: Loredana seamănă cu amândouă bunicii. Și mama mea, și soacra, amândouă au ochii albaștri. Lori seamănă cu taică-su, așa, blondă, la mai toate seamănă cu taică-su.

VASILE GROZA: Nu știam că o să fie fată, cunoșteam de la babe câteva semne, că așa era pe vremea aia: când ai fată, nu ești pătată. Când ai băiat, te pătezi tu undeva. Leonida zicea: „Doamne, dacă ar fi fată, știi cum aș vrea să fie? Blondă — și să aibă inele pe picioare... adică să fie grăsuță.” Pentru că fratele ei, Cristi, a avut la naștere 2 800 de grame, era ca o portocală, un pumn de copil. A stat în incubator două săptămâni.

LEONIDA GROZA: Când am născut-o, îi făceam cărare, atât de des avea părul. Cum a fost dorința mea.

VASILE GROZA: Pe vremea aia, nu ascultai muzică de afară, ascultai doar populare — „foaie verde, fir mohor” — și muzică italiană. Când a apărut Loredana, inițial am vrut să-i punem numele Mândița. Era un hit pe atunci al lui Gianni Morandi, *Loredana*. În ziua în care s-a născut, când am intrat la Leonida în camera de spital, la radio a început să se audă cântecul *Loredana*. Și atunci am hotărât că așa

o va chema: Loredana. Mai ales că puteam să și alegem — Lori sau Dana.

LEONIDA GROZA: Nașa ei avea o fată, Dana, și am zis — ca să fie împăcată și capra, și varza — să o numim pe fetița Loredana, să nu comenteze nașa că nu i-am pus numele fiicei ei. L-am pus așa, mai mult întâmplător, gândindu-ne să fie mai deosebit. Am zis să nu fie ceva gen Ileana, Vasile, Gheorghe...

VASILE GROZA: În cazul lui Cristi, am făcut un botez în apartamentul cu două camere, laolaltă cu toate neamurile. Și pe balcon erau invitați, pentru că nu mai aveam unde să-i punem. La Lori am zis să botezăm fata din scurt, fără prea mari pregătiri. Era o învățătoare într-un sat, Grozești-Oituz, de lângă Onești. Nevastă-mea, care mergea și făcea școală acolo, s-a împrietenit cu Maria, învățătoarea din sat.

Într-o sâmbătă, ne trezim cu doamna Ghiurca, Maria, și bărbată-su la ușă. Cu o sacoșă cu debrețini, cârnați din aceia mici: „Am venit să-ți botezăm fata.“ Aveau și lumânări. Ne-am uitat unul la celălalt și am zis și noi: „Hai, măi, s-o botezăm!“

Am luat fata în brațe și ne-am dus la biserică, n-am anunțat nici preot, nimic. Însă era acolo un popă care-l botezase și pe Cristi. Am botezat-o în sâmbăta aceea, ne-am întors acasă, am pus copilul în căruciorul lui Cristi și... dă-i cu distracția. Am băut o bere, am mâncat cârnații și „la revedere“. Țsta a fost botezul Loredanei.

LEONIDA GROZA: Cred că a avut ea o stea a ei, una norocoasă, pe cuvânt! I-am pus numele de la un cântec, pentru că noi ne uitam la „Sanremo“ cu mare-mare drag.

VASILE GROZA: Când avea un an, i s-a prezis un viitor strălucit. La Onești, în toamna lui '71, era în brațele

maică-sii, la librăria de la „Gheuri“, unde Nina Cassian se afla la o lansare de carte. Era foarte multă lume, n-am mai apucat să cumpărăm cartea respectivă, am cumpărat alta. Când s-a terminat lansarea, în fața librăriei, nevastă-mea era cu Loredana în brațe. A ieșit Nina Cassian, am salutat-o, am felicitat-o, iar ea a venit la Lori, i-a luat mânuța și i-a pupat-o. „Vai, ce frumusețe de copil, îți prevăd un viitor mare.“ Noi am zis ceva cu modestie, că e ca orice alt copil, dar doamna a continuat: „Nu, nu, țineți minte!“

Și, din când în când, îmi aduc aminte de spusa asta, și mă gândesc că tare a mai avut dreptate!

Atunci i-a dat un autograf pe cartea pe care o cumpăraserăm, a fost prima dată când cineva din spațiul public, altcineva decât rudele, i-a zis pe numele întreg, de parcă era deja vedetă: Loredana Groza. Și avea doar un an.

LEONIDA GROZA: Când ei erau mici-mici, noi am locuit puțin timp la Onești. Până când Cristi a făcut trei ani și Lori nu împlinise doi. Băiatul se îmbolnăvea tot timpul, i se făcea penicilină și medicul a zis să îi schimbăm puțin mediul. Soțul s-a mutat cu serviciul la Bacău, așa că am plecat cu toții.

VASILE GROZA: Lori a fost un copil care nu ne-a făcut greutăți. Cristi, până la șapte ani, a făcut vreo două găleți de penicilină, pe când Lori n-a avut niciodată nimic. În cazul lui Cristi mă urcam pe toate taburetele ca să-i dau să mănânce, Lori mânca fără probleme. A fost un copil foarte ușor de crescut.

LEONIDA GROZA: Am plecat la Bacău, am stat doi ani acolo. Renunșasem la catedra din Oituz, iar la Bacău mi-au dat un post de educatoare. Eu m-am bucurat, pentru că puteam să-mi iau și copiii pe timpul zilei. Pe Lori o duceam

la creșă, iar pe Cristi îl purtam după mine, dar ne aflam în aceeași incintă. Erau patru clădiri cu un etaj, niște cămine. Dacă învățam dimineața o săptămână, plecam cu amândoi dimineața, dacă învățam după-amiaza, îi luam cu mine după-amiaza. Unul stătea în brațe și celălalt se ținea de palton. Soțul mai venea de la slujbă și îi mai ducea cu o macara portabilă, de la serviciul lui.

VASILE GROZA: M-am mutat cu serviciul în construcții. Aveam o macara cu un cârlig în față, de 5 tone. Eu, fiind acolo șef la mașini, foloseam macaraua aia ca pe un taxi... De ce? Putea să consume oricâtă benzină, pentru că nimeni nu controla, ea avea regim de șantier.

Așa că, dimineața, veneam cu macaraua și îi duceam la grădiniță.

CRISTI GROZA, FRATELE MAI MARE: Da, îmi amintesc, cum să nu?! Era senzațional, o aventură. Cu șoferul și tata, mergeam și noi. Macaraua avea cabină înaltă, iar cârligul venea în față, lung de vreo 10 metri, legat de cabină. Superfain! Eram fascinat! Abia așteptam să ajungem la „grădi“ cu macaraua. Serios! Și acum așa merge. Pentru că atunci când ești mic îți rămân amintirile la altă dimensiune... Avem amintiri foarte frumoase!

LOREDANA: E prima mea amintire... Cel mai îndepărtat lucru pe care mi-l aduc aminte din copilărie. Țin minte că era un cârlig care se mișca. Nu știu câți ani aveam, cred că doi. Îmi aduc aminte că mă suiam undeva foarte sus, într-o cabină, și tot timpul vedeam în față ceva care se mișcă, un cârlig mare. Era fascinant să văd asta în fiecare dimineață. Era ca o jucărie, de fapt.

Și mai țin minte că eram foarte mică, ne duceam la cămin și aveam de străbătut câteva „cuartale“, cum se numeau la

noi, ca să ajungem în partea de jos a orașului. O luam pe Oituz, pe bulevard, și îmi era foarte frig, iar tata îmi lua degețelele în mâna lui. Îmi părea că el avea o mână așa de caldă, ca un calorifer... Ziceam: „Tatii, tu ești ca un calorifer, ține-mi mânuța, că mi-a înghețat!“ Și mă ducea așa la cămin. E una dintre amintirile mele foarte dragi.

VASILE GROZA: Și după ce-i lăsam la grădiniță și plecam spre macara — erau vreo 7–8 blocuri de la grădiniță până la stradă —, Lori striga: „Tataaaaa“, de o auzeam după atâția zeci de metri. Ziceam: „Băi, asta străpunge atâtea blocuri cu vocea ei, un ghindoc de copil...“ I-am spus Leonidei: „Tu pățești ce pătesc eu?“ , ea mi-a zis: „Nu prea, nu știu ce să spun, dar are o voce... Un plânset, așa, melodios.“ Astfel am început să ne dăm seama că e înclinată către muzică și că are un volum strașnic.

LEONIDA GROZA: Era înscrisă la căminul cu program prelungit, unde lucrau niște educatoare foarte tinere, căci căminul se înființase chiar atunci, pe lângă Combinatul Chimic. Noi nu aveam acces la ea, pentru că nu eram muncitori în fabrica de acolo, dar directoarea mi-a înlesnit...

Domnișoarele educatoare erau tinere absolvente cu drag de muncă. Îi puneau pe copii să cânte, să recite, dar au zis să îi găsec eu Loredanei o poezie, un cântec, să îmi dea și mie ceva de făcut. Și am învățat-o prima dată *Sunt o fată frumușică*. Apoi, *Un vraf de jucării*, un cântec bătrânesc, de fapt... Cântece de leagăn nu prea existau. Era unul de Creangă, mi-l cânta tatăl meu...

LOREDANA: Îmi amintesc că serbările aveau loc pe o scenă alcătuită din mesele din sala de clasă — erau duse în fața clasei, lipite una de alta, și se puneau un covor peste ele. Când vedeam asta, știam că urmează o serbare și mă

bucuram foarte tare. Îmi plăcea mult de tot să particip la serbări. Mai știu că la uniforma de la creșă aveam la gât o fundă mare, roșie din satin, și mama îmi zicea să am grijă să nu o murdăresc, dar oricât aș fi fost de atentă — și eram atentă —, tot o murdăream.

VASILE GROZA: Tot atunci când era foarte mică, am fost o dată la bunica ei din partea mamei. Făcuse soacră-mea un cuptor de colaci, i-a dat și lui Lori unul, iar ea a ieșit în ușă, unde era un câine. Naivă, doar o copilă de 3 ani, a întins mâna să-i dea și lui, iar câinele a apucat și din pălmuța ei. A urlat atunci de-au fugit și vrăbiile de prin copaci. Câinele o pișcase ușor. A fost, de fapt, o „probă de lucru“, avea un volum...! Bine, și Elena, fiica ei, plângea la botez de plesneau geamurile bisericii, parcă o tăiai.

LEONIDA GROZA: Când repetam pentru serbările de la cămin, mititică de tot, începând de pe la 3 ani, Cristi pleca afară să se joace. În incintă se aflau numai copiii, pentru că blocul acela era plin de tineret. Lui Lori îi spuneam: „Acum trebuie să repetăm cântecele și nu trebuie să greșim“ — și ea cânta.

Le făcuse tatăl lor o masă la Trustul de Construcții, era din fier forjat și din placaj maro, și-avea două scăunele pe care le țineam pe balcon. Dar în timpul zilei le duceam taburetele în casă. Măsuța era la nivelul copiilor. Lori aducea scăunelul, se urca pe el și cânta. Îi ziceam: „Uite, aici ai greșit, hai să reluăm.“

Repetă... Și continuam: „Dacă mai cânți o dată bine, pleci și tu afară, la copii.“ Și ea începea să lăcrimeze și zicea: „O dată și gata!“ Își ștergea ochii cu mânuțele ei mici și, după lacrimile alea, începea să cânte corect. Tare rea am mai fost cu ea...